

УДК 378

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.24919/2308-4863/45-2-23](https://doi.org/10.24919/2308-4863/45-2-23)

Анастасія КУЗЬМЕНКО,

orcid.org/0000-0003-1189-1438

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри романо-германської філології та перекладу

Білоцерківського національного аграрного університету

(Біла Церква, Київська область, Україна) *kuzunchik@email.ua*

ВИМОГИ ДО ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В УКРАЇНІ ЯК СУБ'ЄКТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті схарактеризовано головні вимоги, що висуваються до докторів філософії під час їх професійної підготовки щодо дотримання культури академічної доброчесності в усіх сферах наукової діяльності. З'ясовано, що академічна доброчесність – це багатовимірне поняття, що містить велику кількість етичних норм, принципів і правил. Серед них важливими є чесність, довіра, відповідальність, наукова сумлінність, прозорість, порядність, справедливість, повага, взаємоповага, мужність, доброчесність, послідовне відстоювання, сумлінність, відкритість, верховенство права, законність, професіоналізм, компетентність, демократизм, взаємодопомога, партнерство, правдивість, толерантність, самовдосконалення, вдосконалення. Академічна діяльність здобувача вищої освіти III рівня виходить із поняття «доктор філософії», що передбачає опанування освітньої наукової програми з успішним захистом дисертаційного дослідження та його оприлюдненням у вигляді статей, тез та інших наукових публікацій. Вимоги до дисертації доктора філософії із дотриманням культури академічної доброчесності визначено такі: самостійне дослідження, особиста робота, особистий внесок, відсутність плагіату, уникнення фальсифікації показників, відсутність фабрикації інформації, наукова і практична цінність результатів дослідження. До наукових публікацій, що презентують результати цієї дисертації, висуваються такі вимоги: точний опис дослідження, об'єктивна презентація наукової новизни і теоретичної значущості, відповідальність за зміст, дотримання вимог до оформлення, достовірність результатів із підтвердженнями, цитування найбільш визначальних для роботи публікацій, цитування оригінальних видань, чіткі посилання на джерела інформації, чіткі вказівки на небезпечні прояви та ризики під час проведення дослідження, уникнення фрагментації у багатовекторних дослідженнях, інформування про наявність спорідненості матеріалів із іншими статтями автора, відсутність дублювання опису тих самих результатів дослідження, уникнення персональної критики науковців, можливість критики матеріалів дослідження експериментального та/або теоретичного характеру, розподілення відповідальності за результати між співавторами, повідомлення про наявність конфлікту інтересів.

Ключові слова: академічна доброчесність, доктор філософії, науково-педагогічна діяльність, заклад вищої освіти, аспірантура, професійна підготовка, дисертаційне дослідження, наукові статті, вимоги до наукових публікацій.

Anastasiia KUZMENKO,

orcid.org/0000-0003-1189-1438

Candidate of Philological Sciences, Associated Professor;

Associated Professor at the Department of Roman and Germanic languages and Translation

Bila Tserkva National Agrarian University

(Bila Tserkva, Kyiv region, Ukraine) *kuzunchik@email.ua*

DEMANDS TO PHD IN UKRAINE AS TO THE SUBJECT OF ACADEMIC INTEGRITY ACTIVITY

The article deals with the main demands to PhD in the process of their professional training, to adhere to the culture of academic integrity in all areas of their scientific activity. Academic integrity has been found to be a multidimensional concept that contains a large number of ethical norms, principles and rules. These include honesty, trust, responsibility, scientific integrity, transparency, decency, justice, respect, courage, openness, rule of law, legality, professionalism, competence, democracy, mutual aid, partnership, tolerance, improvement etc. The academic activity of a higher education applicant of the third level is based on the concept of Doctor of Philosophy, which requires mastering the educational and scientific program with successful defence of dissertation and its publications in the process of research. The requirements for the dissertation of PhD with observance of the culture of academic integrity are independent intelligence, personal work, personal contribution, absence of plagiarism, avoidance of data falsification, and absence of information fabrication, scientific and practical value of research results. The requirements for the scientific publications are an accurate description of the study; objective presentation of scientific novelty and theoretical significance; responsibility for the content; reliability of results with confirmations; citation of the most crucial publications; citation of original publications; references to information sources; clear indications of dangerous manifestations and risks in the study; avoidance of fragmentation in multi-vector explorations; no duplication of descriptions of the same research results etc.

Key words: academic integrity, PhD, scientific and pedagogical activity, higher education institution, postgraduate education, professional training, dissertation, scientific article, demands to scientific researches.

Постановка проблеми. Наразі ринок праці та попиту зазнають значних змін, що призводить до посилення вимог до конкурентоспроможного фахівця та вдосконалення його знань, умінь і навичок. Це спонукає до переосмислення та реформування освіти та науки як ключових чинників розвитку економіки і суспільства. До центру уваги потрапляють інституційні зміни у сфері вищої освіти за міжнародними стандартами, де соціокультурні постулати поступово посідають перші позиції. Тож ми вважаємо за потрібне зазначити, що неможливою є реформа і трансформація освітянського середовища без упровадження і дотримання академічної культури та академічної доброчесності (АДЧ).

У розвинених країнах академічна доброчесність є загальноприйнятою та охоплює всі галузі академічного процесу, надаючи його учасникам відповідальності за власні вчинки та корегуючи міжособистісні відносини. Це сприяє формуванню належної репутації науковця, освітньої установи і країни загалом, дозволяє уникнути кризи у численних порушеннях законодавства та етики, орієнтує на якість і користь для людства. Крім того, під впливом суттєвих змін в українській освіті опинилась і підготовка наукових кадрів в Україні, що торкнулося і запровадження європейської моделі підготовки докторів філософії (англ. Doctor of Philosophy – PhD) у 2016 році (ПЗ ПП ЗВО, 2016).

Аналіз досліджень. Дослідження у сфері становлення і впровадження академічної доброчесності в Україні здійснили Ю.Гаруст та Б.Павленко із погляду на інтелектуальну власність (Гаруст, Павленко, 2017). Ю. Малагулко і М.Затхей виокремлювали проблеми і недосконалості під час формування культури академічної доброчесності (Малагулко, Затхей, 2018). Я.Тицька вивчила особливості якості освіти в Україні (Тицька, 2018).

Мета статті. *Об'єктом* дослідження послугувала академічна доброчесна діяльність у закладах вищої освіти, а *предметом* – культура наукової, академічно доброчесної діяльності майбутнього доктора філософії. *Метою* цього дослідження є характеристика наукових вимог до дотримання академічної доброчесності, що висуваються майбутньому доктору філософії. Досягнення цієї мети потребує вирішення таких завдань: 1) визначити суть, зміст і структуру академічної доброчесності; 2) всебічно розкрити види наукової діяльності майбутнього доктора філософії; 3) сформулювати основні вимоги до його академічно доброчесної наукової діяльності під час професійної підготовки.

Вперше на нормативному рівні поняття «академічна доброчесність» затверджено Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 р. (ЗУ Про освіту, 2017), в якому вказується, що **академічна доброчесність** – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання і провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Таке визначення підкреслює ґрунтовні моральні засади, проте не конкретизує їх, що спонукає освітян і науковців до пошуку і деталізації суті цього феномена. Ю. Гаруст і Б. Павленко уточнюють, що АДЧ – це «інтелектуальна чесність», тобто порядність у використанні інформації, яка стає підставою для формування висновків і результатів досліджень, а також інших заходів, пов'язаних із пошуками та отриманням знань (Гаруст, Павленко, 2017: 88). Академічна доброчесність – «засаднича цінність освітнього і наукового процесів, що передбачає дотримання загальноновизнаних норм етики, моралі, стандартів у сферах освітньої, науково-дослідної і виховної діяльності; повагу до гідності осіб, які працюють і навчаються в університеті; підтримання системи демократичних відносин між усіма представниками університетської спільноти; сприяння підвищенню морально-психологічного клімату у колективі; спрямовування своїх дій на зміцнення авторитету і позитивного іміджу університету» (ХНУ ВС, 2019:1). Ю.В. Малогулко та М.В. Затхей наголошують на багатомірності АДЧ і вказують не лише на фундаментальні цінності в її структурі, але і на механізми та інструменти забезпечення і просування таких цінностей (Малогулко, та М.В. Затхей, 2018). Своєрідну інтерпретацію надано також на сайті ПДАУ, акцентуючи суть АДЧ на згоді всіх учасників академічного процесу дотримуватися правил та виконувати покладені на них обов'язки (ПДАУ, 2021).

Тож відповідно до кожного із наведених юридичних і наукових тлумачень академічна доброчесність є доволі загальновідомим, проте абстрактним поняттям, побудованим на низці цінностей, норм і правил, перелік яких, у свою чергу, варіює у різних закладах вищої освіти (ЗВО), працях науковців і нормативних документах.

Згідно із Кодексом академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості освіти (НАЗЯВО) АДЧ містить такі фундаментальні цінності та головні принципи, як доброчесність, чесність і порядність, правдивість, прозорість, законність, повага, довіра, послідовне

відстоювання гідної поведінки, справедливості, самовдосконалення і вдосконалення, відповідальність, сумлінність і професіоналізм. Задля забезпечення академічної доброчесності у ВНЗ «Національна академія управління» (ВНЗ НАУ, 2019) включено також відкритість, відповідальність, верховенство права, демократизм, компетентності, мужність, наукову сумлінність, партнерство, взаємодопомогу і толерантність. Полтавський державний аграрний університет (ПДАУ, 2021) додає такі компоненти: свобода і людська гідність, патріотизм і служіння українському народові, компетентності, відкритість, колегіальність, саморозвиток, персональна відповідальність і робота на результат, формування усвідомленої потреби у дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення; формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; формування громадянської культури, нетерпимість до недотримання правил і норм Кодексу академічної доброчесності. У Харківському університеті внутрішніх справ АДЧ трактують як дотримання посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, про джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність; об'єктивне оцінювання результатів навчання; самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного і підсумкового контролю результатів навчання (для осіб із особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації (ХНУ ВС, 2019: 2).

М. Згуровський передбачав загрозу від псевдоосвіти і псевдонауковості в Україні ще у 2006 році, розробивши декілька версій їх розвитку (Згуровський, 2006). Відповідно до цього для вибудовування дієвої структури забезпечення дотримання культури академічної доброчесності, зокрема докторами філософії, потрібно застосовувати системний і багатогалузевий підхід до вимог академічної діяльності докторів філософії.

Головними правовими регуляторами у галузі вищої освіти є ЗУ «Про вищу освіту» та ЗУ «Про наукову та науково-технічну діяльність». Тож ми звернемося до положень ЗУ «Про вищу освіту»:

«доктор філософії – це освітній і водночас науковий ступінь, який здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується разовою спеціалізованою Вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи за *результатами успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми і публічного захисту дисертації* у разовій спеціалізованій Вченій раді» (ЗУ Про вищу освіту, 2017: 5).

Грунтовні засади підготовки до захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії, які також є частиною академічної діяльності аспіранта, визначають, що:

1) «освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для *продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної освіти та/або дослідницько-інноваційної діяльності*, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також *проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення*» (ЗУ Про вищу освіту, 2017: 5);

2) «третьій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень передбачає *набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та / або дослідницько-інноваційної діяльності*» (ЗУ Про вищу освіту, 2017: 5);

3) «*атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою Вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації*. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої Вченої ради» (ЗУ Про вищу освіту, 2017: 6).

Згідно з цими положеннями майбутній доктор філософії як суб'єкт вищої освіти третього рівня має генерувати саме нові ідеї для розв'язання комплексних проблем у своїй безпосередній діяльності, причому головним фінальним результатом, що визначає належну підготовку доктора філософії, є захист написаної ним дисертації.

Слід зауважити, що наукова діяльність аспіранта не обмежується написанням дисертації, оскільки майбутній доктор філософії має оприлюднювати результати свого дослідження: «невід'ємним складником освітньо-наукової програми аспірантури (ад'юнктури) <...>

є підготовка та публікація наукових статей» (Постанова КМУ); «до опублікованих праць, які відображають основні наукові результати дисертації із відповідної галузі науки, належать: *монографії; посібники* (для дисертацій із педагогічних наук); *статті у наукових*, зокрема електронних, *фахових виданнях України; статті у наукових періодичних виданнях інших держав* із напрямку, з якого підготовлено дисертацію» (Постанова КМУ); «до опублікованих праць, які додатково відображають наукові результати дисертації, належать *дипломи на відкриття; патенти та авторські свідоцтва на винаходи, державні стандарти, промислові зразки, алгоритми і програми, що пройшли експертизу на новизну; рукописи праць*, депоновані в установах державної системи науково-технічної інформації та анотовані у наукових журналах; *брошури, препринти; технологічні частини проєктів* на будівництво, розширення, реконструкцію і технічне переоснащення підприємств; *інформаційні карти* на нові матеріали, внесені до державного банку даних; *друковані тези, доповіді та інші матеріали* наукових конференцій, конгресів, симпозіумів, семінарів, шкіл тощо» (Постанова КМУ). Тобто майбутній доктор філософії має писати монографії, посібники, статті у вітчизняних фахових виданнях і статті у закордонній періодиці; надавати до опублікування брошури, препринти, тези, доповіді; отримувати дипломи на відкриття, патенти, авторські свідоцтва; розробляти державні стандарти, промислові зразки, алгоритми і програми, технологічні частини проєктів, інформаційні карти.

З'ясувавши головні види наукової активності здобувачів третього рівня вищої освіти, варто додати, що «аспіранти (ад'юнкти) <...> зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі (професії)» (Постанова КМУ), тобто за такого різноманіття діяльності майбутнього доктора філософії академічна доброчесність повинна мати свої прояви в усіх своїх варіаціях.

Наукова діяльність привертає найбільшу увагу дослідників та аналітиків щодо прояву академічної нечесності. За результатами «Огляду доброчесності в освіті: Україна 2017» від Organization for Economic Cooperation and Development, не менше 50% дисертаційних досліджень не відповідають стандартам якості, а також 9 із 10 здобувачів вищої освіти вдаються до плагіату (OECD, 2017: 143-147).

Таке становище призвело до встановлення низки вимог до головного наукового продукту

майбутнього доктора філософії – дисертаційного дослідження на рівні законодавства: «до захисту допускається дисертація, виконана здобувачем ступеня доктора філософії *самостійно*. Виявлення у поданій до захисту дисертації *фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації* є підставою для *відмови* у присудженні ступеня доктора філософії» (ЗУ «Про вищу освіту»); «дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною *особисто здобувачем* у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація має містити підготовлені здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватись єдністю змісту і свідчити про *особистий внесок здобувача у науку*» (Постанова КМУ). Заклад вищої освіти або наукова установа, в якій виконувалася дисертація або до якої був прикріплений здобувач, здійснює попередню експертизу дисертації та робить висновок про *наукову і практичну цінність* її результатів.

Ми погоджуємось із Я. Тицькою (Тицька, 2018: 193), що саме належні нормативно-правові заходи здатні вплинути на забезпечення пристойного академічного рівня, гідного науковій спільноті.

Із цього випливає, що панівними засадами і принципами академічної якості дисертаційного дослідження є: *самостійне дослідження* – неможливість здобуття права на наукову роботу від третьої особи за будь-яких умов; *особиста робота*: дослідження не може здійснюватись у колаборації із іншими дослідниками (крім наукового керівництва, проте це не спільне дослідження); *особистий внесок*: у результатах дисертації не можна відображати здобутки співавторів наукових статей/тез як свої; *відсутність плагіату* (у разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається із розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту); *унікнення фальсифікації даних*: наведені показники мають відповідати дійсності та бути правдивими, не імітувати статистичні дані або документи з метою ввести в оману, надавати вірне тлумачення тих чи інших явищ/подій/фактів, не змінюючи та не модифікуючи їх; *відсутність фабрикації інформації*: не вигадувати дані або факти; *наукова і практична цінність результатів дослідження* – це можливість використовувати результати для подальших досліджень і застосовувати їх на практиці.

Як було зазначено вище, наукова діяльність не обмежується дисертаційним дослідженням,

а вимагає ще і висвітлення його результатів у статтях і тезах доповідей. Оскільки тенденцією останньої декади є популяризація української науки на міжнародній арені шляхом публікації результатів своїх досліджень в індексованих виданнях, зокрема Scopus та Web of Science, або фахових виданнях України категорії А, ми проаналізуємо політику дотримання академічної доброчесності за вимогами подібних видань.

Такі наукові журнали/збірники спираються найчастіше на рекомендації Комітету з етики публікацій – Committee on Publication Ethics (COPE), на положення Керівництва для редакторів із питань етики публікацій (Elsevier) – The Publishing Ethics Resource Kit (PERK) і досвід вітчизняних та зарубіжних наукових організацій, співтовариств і редакцій. Їхнім головним завданням є збереження права кожного автора на інтелектуальну власність, керуючись принципами рівності, неупередженості, толерантності до расовості, конфесії, національності, гендеру, політичної і соціальної приналежності. Водночас принципом таких журналів є нейтралізація вузькоспецифічних інтересів окремих осіб, хоча вони виступають за збереження свободи вираження, інтелектуальної власності та прояву самореалізації.

Здійснивши аналіз вітчизняних наукових видань категорії А, таких як «Здобутки астрономії та фізики космосу», «Альгологія», «Антропологічні виміри філософських досліджень», «Банки і системи банку», «Вісті вищих учбових закладів. Радіоелектроніка», «Доступ до правосуддя у Східній Європі», «Журнал фізичних досліджень», «Запорізький медичний журнал», «Інноваційний маркетинг», «Кібернетика та системний аналіз», «Космічна наука і технологія», «Маркетинг і менеджмент інновацій», «Математичне моделювання та комп'ютерінг», «Медичні перспективи», «Мінералогічний журнал», «Наука та інновації», «Нейрофізіологія», «Новітня освіта», «Опір матеріалів і теорія споруд», «Порошкова металургія», «Психолінгвістика», «Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту», «Питання атомної науки і техніки», «Східноєвропейський історичний вісник», «Сторінки історії», «Харчова наука і технологія», «Ядерна фізика та енергетика», серед багатьох вимог до наукових робіт, які подаються до опублікування, можна узагальнити такі: точний опис дослідження; об'єктивна презентація наукової новизни і теоретичної значущості; відповідальність за зміст; дотримання вимог до оформлення; достовірність результатів із підтвердженнями; цитування найбільш визначальних для роботи публікацій.

публікацій; цитування оригінальних видань; чіткі посилання на джерела інформації; чіткі вказівки на небезпечні прояви та ризики у проведенні дослідження; уникнення фрагментації у багатовекторних дослідженнях; інформування про наявність спорідненості матеріалів із іншими статтями автора; відсутність дублювання опису тих самих результатів дослідження; уникнення персональної критики науковців; можливість критики матеріалів дослідження експериментального та/або теоретичного характеру; відповідальність за результати розділяють співавтори; повідомлення про ймовірність конфлікту інтересів.

Висновки. Академічна доброчесність – це багатовимірне поняття, що регулює взаємовідносини учасників освітньо-наукового процесу та містить велику кількість етичних норм, принципів і правил. Серед них важливими є чесність, довіра, відповідальність, наукова сумлінність, прозорість, порядність, справедливість, повага, взаємоповага, мужність, доброчесність, послідовне відстоювання, сумлінність, відкритість, верховенство права, законність, професіоналізм, компетентність, демократизм, взаємодопомога, партнерство, правдивість, толерантність, самовдосконалення, вдосконалення. Цей список не є вичерпним, але зазначає найпопулярніші складники. Наукова академічна діяльність здобувача вищої освіти III рівня виходить із поняття «доктор філософії», що передбачає опанування освітньо-наукової програми з успішним захистом дисертаційного дослідження та його оприлюдненням під час дослідження у вигляді статей, тез та інших наукових публікацій. Вимоги до дисертації доктора філософії із дотриманням культури академічної доброчесності визначено такі: самостійне дослідження, особиста робота, особистий внесок, відсутність плагіату, уникнення фальсифікації даних, відсутність фабрикування інформації, наукова і практична цінність результатів дослідження; до наукових публікацій, які презентують результати цієї дисертації, – точний опис дослідження, об'єктивна презентація наукової новизни і теоретичної значущості, відповідальність за зміст, дотримання вимог до оформлення, достовірність результатів із підтвердженнями, цитування найбільш визначальних для роботи публікацій, цитування оригінальних видань, чіткі посилання на джерела інформації, чіткі посилання на небезпечні прояви та ризики у проведенні дослідження, уникнення фрагментації у багатовекторних дослідженнях, інформування про наявність спорідненості матеріалів із іншими статтями автора, відсутність

дублювання опису тих самих результатів дослідження, уникнення персональної критики науковців, можливість критики матеріалів дослідження експериментального та/або теоретичного характеру, розподілення між авторами

відповідальності за результати, повідомлення про ймовірність конфлікту інтересів.

Перспективним ми вважаємо дослідження рівня сформованості культури академічної доброчесності у майбутніх докторів філософії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ВНЗ НАУ: ВНЗ «Національна академія управління». Положення про академічну доброчесність у ВНЗ «Національна академія управління». Київ. 2019. 9 с. URL: <https://nam.kiev.ua/files/ak-dobrochesnist.pdf>
2. Гаруст Ю., Павленко Б. Академічна доброчесність – шлях до захисту інтелектуальної власності українських науковців. Правові горизонти. 2017. С.88-95.
3. Згуровський М. Дипломована псевдоосвіта, або суперечності перехідного періоду у сфері вищої освіти України. Дзеркало тижня. 2006. URL: http://gazeta.dp.ua/EDUCATION/diplomovana_psevdoosvita_abo_superechnosti_perehidnogo_periodu_u_sferi_vischoyi_osviti_ukrayini.html
4. ЗУ Про вищу освіту: Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. ЗУ Про освіту: Про освіту. Закон України від 05.09.2017 р. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Малогулко Ю.В., Затхей М.В. Проблеми академічної доброчесності в Вищих Навчальних закладах. Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ. 2018. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hcvt/all-hcvt-2018/paper/view/3857>
7. ПДАУ: Полтавський державний аграрний університет. Принципи академічної доброчесності. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/content/pryncypy-akademichnoyi-dobrochesnosti>
8. ПЗ ПП ЗВО: Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.16 р. № 261. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%B>
9. Постанова КМУ: Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-p#Text>
10. Тицька Я. Академічна доброчесність та академічна відповідальність у забезпеченні якості освіти. Теорія держави та права. 2018. №11. С.192-195.
11. ХНУ ВС: Положення про академічну доброчесність у Харківському національному університеті внутрішніх справ. 2019. 11с. URL: http://univd.edu.ua/files/generaldocs/academic_integrity_provisions.pdf.
12. OECD: Academic dishonesty – cheating and plagiarism in Ukrainian Higher education. Reviews of Integrity in Education. Paris. OECD. 2017. P. 143-157.

REFERENCES

1. VNZ «Natsionalna akademiya upravlinnya». (2019). *Polozhennya pro akademichnu dobrochesnist u VNZ «Natsionalna akademiya upravlinnya»*. [Regulations on academic integrity in the university "National Academy of Management"]. Kyiv. 9p. URL: <https://nam.kiev.ua/files/ak-dobrochesnist.pdf> (in Ukrainian).
2. Harust Yu., Pavlenko B. (2017). Akademichna dobrochesnist – shlyakh do zakhystu intelektualnoyi vlasnosti ukrayinskykh naukovtsiv.[Academic integrity is a way to protect the intellectual property of Ukrainian scientists]. *Pravovi horyzonty [Legal horizons]*. P.88-95 (in Ukrainian).
3. Zhurovskyy M. (2006). Dyplovovana psevdosvita, abo Superechnosti perekhidnogo periodu u sferi vyshchoyi osvity Ukrayiny. [Graduated pseudo-education, or Contradictions of the transition period in the field of higher education in Ukraine.]. *Dzerkalo tyzhnya. [Mirror of the week]*. № 6. URL: http://gazeta.dp.ua/EDUCATION/diplomovana_psevdoosvita_abo_superechnosti_perehidnogo_periodu_u_sferi_vischoyi_osviti_ukrayini.html (in Ukrainian)
4. Zakon Ukrayiny «Pro vyshchu osvitu». [Law of Ukraine "On Higher Education"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (in Ukrainian).
5. Pro osvitu. [About education]. (2017). *Zakon Ukrayiny vid 05.09.2017 r. Vidomosti Verkhovnoyi Rady. [Law of Ukraine of September 5, 2017. Information of the Verkhovna Rada]*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (in Ukrainian).
6. Malohulko YU.V., Zatkhey M.V. (2018). Problemy akademichnoyi dobrochesnosti v Vyshchykh Navchalnykh zakladakh. [Problems of academic integrity in Higher Education]. *Materialy XLVII nauково-tekhnichnoyi konferentsyy pidrozdiliv VNTU. [Proceedings of the XLVII scientific and technical conference of VNTU departments]*. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hcvt/all-hcvt-2018/paper/view/3857> (in Ukrainian).
7. Poltavskyy derzhavnyy ahrarnyy universytet. [Poltava State Agrarian University]. *Pryntsypy akademichnoyi dobrochesnosti. [Principles of academic integrity]*. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/content/pryncypy-akademichnoyi-dobrochesnosti> (in Ukrainian).
8. Pro zatverdzhennya Poryadku pidhotovky zdobuvachiv vyshchoyi osvity stupenya doktora filosofiyi ta doktora nauk u vyshchykh navchal'nykh zakladakh (naukovykh ustanovakh) : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 23.03.16 p. [About the statement of the Order of preparation of applicants of higher education of a degree of the doctor of philosophy and the doctor of sciences in higher educational institutions (scientific institutions): the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 23.03.16] № 261. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%B> (in Ukrainian).

9. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennya Poryadku pidhotovky zdobuvachiv vyshchoyi osvity stupenya doktora filosofiyi ta doktora nauk. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Procedure for Training Applicants for Higher Education with the Degree of Doctor of Philosophy and Doctor of Science”]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-п#Text> (in Ukrainian).

10. Tytska Ya. (2018). Akademichna dobrovilnist ta akademichna vidpovidalnist u zabezpechenni yakosti osvity. [Academic volunteering and academic responsibility in ensuring the quality of education]. *Teoriya derzhavy ta prava [Theory of state and law]*. №11. P.192-195 (in Ukrainian).

11. Polozhennia pro akademichnu dobrochesnist u Kharkivskomu natsionalnomu universiteti vnutrishnih sprav. (2019). [Regulation about academic integrity in Kharkiv national university of internal affairs]. 11p. URL: http://univd.edu.ua/files/generaldocs/academic_integrity_provisions.pdf.(in Ukrainian).

12. Academic dishonesty – cheating and plagiarism in Ukrainian Higher education. Reviews of Integrity in Education. Paris. OECD, 2017. P. 143-157.